

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Simona Kukovič

Politično predstavništvo romske skupnosti v
občinskih svetih
Primer Mestna občina Murska Sobota

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Simona Kukovič

Mentor: izr. prof. dr. Miro Haček

Somentorica: asist. Irena Bačlija

**Politično predstavništvo romske skupnosti v
občinskih svetih**

Primer Mestna občina Murska Sobota

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

*»Dobro je imeti cilj, h kateremu potuješ,
toda pomembno je potovanje, ne cilj.«*

(Ursula K. Leguin)

Na potovanju skozi moja študijska leta me je spremljalo nekaj pomembnih ljudi.

Pomembnih zame...

...izr. prof. dr. Miro Haček in asist. Irena Bačlija, ki sta usmerjala mojo pot s strokovnim znanjem in mi pomagala najti še kakšen ovinek več, od tistih ustaljenih, študijskih;

...Ervin, mami, ati in sestra, ki so me pospremili na to pot, zaupali vame in mi vlivali pozitivne misli, ko mi je zmanjkovalo energije;

...prijateljica Gaja, ki je z mano prehodila to pot.

Hvala vsem.

Politično predstavništvo romske skupnosti v občinskih svetih Primer Mestna občina Murska Sobota

Pravico Romov, da sodelujejo pri odločanju o javnih zadevah na lokalni ravni, zagotavljata že Ustava Republike Slovenije in Zakon o lokalni samoupravi. Romski manjšini je omogočena politična participacija na lokalni ravni v vsaj enaki meri kot ostalemu prebivalstvu. Poleg z ustavo zagotovljenih mehanizmov za izražanje politične volje pa Slovenija priznava Romom še pravico do izvolitve političnega predstavnika v občinski svet. Tako imenovani romski svetniki so izvoljeni v 19 slovenskih občinah. Njihova glavna naloga je izpostavljanje romske problematike in njeno reševanje, kar posledično izboljšuje socialni status Romov. V diplomskem delu sem na primeru Mestne občine Murska Sobota ugotovila, da se zaradi pogostejše izpostavljenosti romske problematike v občinskem svetu, položaj Romov v Mestni občini Murska Sobota resnično izboljšuje.

Ključne besede: romski svetnik, romska skupnost, romska problematika, pozitivna diskriminacija, Mestna občina Murska Sobota

Political representation of the Roma community in local councils Key study Municipality Murska Sobota

The Slovenian Constitution and the Local Self-Government Act both ensure the Roma community, the minority in Slovenia, the right to participate at the decision-making process on public affairs on local level. Roma minority has the same rights to participate in policy-making process in local affairs, as any other group of citizens. In addition to all constitutionally guaranteed rights to express the political will, the Roma community has a special right to elect local councillor in those municipalities where Romas predominately lives. This, so called Roma local councillor, is elected in 19 Slovene municipalities. Their main task is to emphasise the Romas problems as well as trying to find the solution of it. All of this is improving social position of Roma people consecutively. I found in my diploma, on the case of municipality Murska Sobota, that position of Roma community is really improving, because of frequenter exposure of Roma problems.

Key words: Roma local councillor, Roma community, Roma problems, positive discrimination, Municipality Murska Sobota

KAZALO

1 UVOD	6
2 METODOLOGIJA	8
2.1 Opredelitev raziskovalnega problema in cilja diplomskega dela	8
2.2 Hipoteza	8
2.3 Raziskovalne metode in tehnike	9
3 TEORETIČNI DEL	10
3.1 Romi	10
3.1.1 Zgodovinsko ozadje in izvor Romov	10
3.1.2 Priseljavanje Romov na slovenska tla	11
3.1.3 Romska kultura in jezik.....	12
3.2 Socialni položaj Romov v Sloveniji	13
3.2.1 Demografski podatki.....	13
3.2.2 Življenjske razmere in problematika Romov v Sloveniji.....	14
3.3 Ustavno pravni položaj Romov v Sloveniji	16
3.4 Varstvo romske skupnosti v mednarodnih dokumentih	18
3.5 Politična participacija Romov v Sloveniji	19
3.5.1 Institut romskega svetnika	21
4 EMPIRIČNI DEL	23
4.1 Analiza strukturiranih družboslovnih intervjujev	23
4.2 Primerjava zbranih podatkov (družboslovni intervjuji 2004 in 2008)	25
5 ZAKLJUČEK	27
6 LITERATURA	29
7 PRILOGA	32
Priloga A: Zakon o romski skupnosti v Sloveniji (ZRomS-1)	32
Priloga B: Strukturiran vprašalnik župana Mestne občine Murska Sobota	36
Priloga C: Strukturiran vprašalnik romskega svetnika v Mestni občini Murska Sobota	38
Priloga D: Popis prebivalstva po narodni pripadnosti v občinah z romskim svetnikom - 2002	40

1 UVOD

Več stoletij zatirani in nezaželeni na svoji dolgi poti iz Indije so Romi¹, narod brez doma, iskali možnosti, kako obstati in preživeti. V preteklosti so jih narodi, s katerimi so prišli v stik vselej želeli spremeniti in jim poskušali odvzeti njihov najdragocenejši del narave – njihovo kulturo, svobodo in nomadstvo. Hoteli so jih prisiliti v drugačen način življenja, k opustitvi svojega jezika, kulture in identitete. Hoteli so, da se poenotijo z večinskimi prebivalstvom. Pa jim je uspelo?

Danes romska skupnost predstavlja najštevilčnejšo manjšino v Evropi, ki še vedno skrbno ohranja svojo kulturo in identiteto. V nekaterih državah srednje in vzhodne Evrope Romi celo predstavljajo največjo manjšino v državi. Kljub temu pa je njihov socialni status precej slabši od pripadnikov drugih manjšin. Velik del Romov namreč živi v težkih socialnih razmerah in so ena najbolj deprivilegiranih družbenih skupin, saj jih zadevajo problemi diskriminacije, etnične stratifikacije ter segregacije. Poleg tega se nenehno srečujejo z bivanjsko, zaposlitveno, izobraževalno in še z vrsto drugimi problematikami. V zadnjem času se mnogokrat izpostavlja tudi problematika njihovega političnega zastopstva. Ne glede na to, da so Romi v nekaterih državah največja manjšina, so (v primerjavi z ostalimi manjšinami) močno politično podzastopani. Vključevanje romskih predstavnikov v procese političnega odločanja pa je ključnega pomena za nadaljnje reševanje tako imenovane romske problematike, torej problematike s katero se srečujejo Romi (Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi 2000).

V Republiki Sloveniji politično zastopstvo ureja najprej Ustava Republike Slovenije (ki v 65. členu določa, da naj položaj in posebne pravice romske skupnosti ureja zakon), še posebej pa Zakon o lokalni samoupravi, ki je leta 2002 uvedel implementacijo romskega svetnika. Na ta način je pripadnikom romske skupnosti omogočena participacija (vsaj) na lokalni ravni, kar pa predstavlja pomemben korak, saj se romska problematika izpostavlja (in rešuje) neposredno na območju, na katerem se pojavlja. Tako je prisilno asimilacijsko politiko

---

¹ Ne glede na različna poimenovanja (Cigani, Sindi, Sintii, Karači, Lomi, Domi,...) nomadskega ljudstva iz Indije, bom v diplomskem delu uporabljala besedo Rom-i, saj gre (1) za samopoimenovanje heterogene etnične skupine (*Roma* pomeni ljudje) in (2) v večjem delu Evrope sprejeto poimenovanje tudi zaradi politične korektnosti, saj je kasneje beseda cigan dobila negativen prizvok (Oberstar 2004).

zamenjala politika integracije Romov v širšo družbo ob upoštevanju njihovih etničnih značilnosti.

V diplomskem delu se bom tako ukvarjala s političnim predstavništvom romske skupnosti (romskimi svetniki) v občinskih svetih in z njihovo glavno nalogo – izpostavljanjem romske problematike, njenim reševanjem ter posledično izboljšanjem socialnega statusa pripadnikov romske skupnosti.

Diplomsko delo je sestavljeno iz:

- Metodologije, kjer je natančneje opredeljen raziskovalni problem in cilj diplomskega dela, zastavljena hipoteza in predstavljene uporabljene raziskovalne metode in tehnike;
- Teoretičnega dela, kjer so na kratko opisani Romi (zgodovinsko ozadje in izvor, priseljevanje, kultura ter jezik), socialni položaj Romov v Sloveniji (demografski podatki, življenjske razmere in problematika), ustavno pravni položaj Romov v Sloveniji, varstvo Romov v mednarodnih dokumentih in politično-pravna ureditev politične participacije Romov v Sloveniji;
- Empiričnega dela, kjer sta analizirana družboslovna intervjuja z županom in romskim svetnikom Mestne občine Murska Sobota; prikazana pa je tudi njuna primerjava z intervjujema, opravljenima v sklopu raziskave Vpliv romskih svetnikov na reševanje romske problematike, iz leta 2004²;
- Zaključka, kjer so predstavljene ugotovitve in sklepi ter podani nastavki za nadaljnje razmišljanje glede reševanja romske problematike.

Na koncu diplomskega dela je še seznam uporabljene literature in priloge.

---

² Raziskavo Vpliv romskih svetnikov na reševanje romske problematike je izvedla Fakulteta za družbene vede (Brezovšek, Haček, Bačlija) leta 2004. V diplomskem delu sem uporabila le podatke Mestne občine Murska Sobota; celotna raziskava je objavljena v Lokalna demokracija II, ur. Brezovšek, M. in M. Haček, 2005, 150-176.

2 METODOLOGIJA

2.1 Opredelitev raziskovalnega problema in cilja diplomskega dela

V Ustavi Republike Slovenije Romi niso določeni kot avtohtona manjšina, poleg tega pa tudi nimajo položaja narodne manjšine, temveč status posebne etnične skupnosti ali manjšine, ki ima posebne etnične značilnosti (jezik, kulturo in druge etnične posebnosti). Prav zaradi teh posebnih etničnih značilnosti je prišlo v primerjavi z obema ostalima manjšinama, madžarsko in italijansko, do drugačne ureditve romske skupnosti v Sloveniji. Poleg tega je prevladujoči del romske populacije v Sloveniji iz nižjega socialnega sloja, kjer vlada pomanjkanje na socialnem, materialnem, poklicnem in vzgojnem področju, kar posledično prinaša številne probleme, s katerimi se Romi srečujejo.

Pravico Romov, da sodelujejo pri javnih zadevah, zagotavljata Ustava Republike Slovenije in Zakon o lokalni samoupravi, ki je leta 2002 določil implementacijo romskega svetnika v občinskem svetu dvajsetih slovenskih občin. Naloga romskega svetnika v občinskem svetu pa naj bi bila izpostavljanje romske problematike ter ustvarjanje vezi med lokalnimi političnimi odločevalci in romsko skupnostjo.

V diplomskem delu želim raziskati ali se položaj romske skupnosti izboljšuje zaradi pogostejše izpostavljenosti romske problematike ter kako k temu pripomore prisotnost romskega svetnika v občinskem svetu. Raziskovalni problem bom preučevala na primeru Mestne Občine Murska Sobota, kjer so (kot pozitivna izjema) še pred spremembo zakona, ki izrecno naroča uskladitev občinskih statutov pri zagotavljanju minimalne zastopanosti Romov v občinskem svetu, izvolili romskega svetnika, in sicer v dveh mandatih: (že) leta 1994 in leta 1998.

2.2 Hipoteza

Na podlagi zgoraj opisanega raziskovalnega problema se zastavljena hipoteza glasi:

»Zaradi pogostejše izpostavljenosti problemov, s katerimi se srečujejo Romi na območju Mestne občine Murska Sobota, se je njihov socialni položaj izboljšal.«

2.3 Raziskovalne metode in tehnike

Pri pisanju diplomskega dela in pri zbiranju podatkov, ki so prikazani v nadaljevanju, sem uporabila naslednje raziskovalne metode in tehnike:

- deskriptivna metoda, ki zajema pregled, analizo in interpretacijo primarnih virov (analiza zakonov in drugih pravnih virov) ter sekundarnih virov (kot so zborniki, revije, članki in publikacije);
- analiza relevantnih internetnih virov, kot je pregled statističnih podatkov in drugih različnih spletnih povezav;
- metoda študija primera političnega predstavništva romskih svetnikov v Mestni občini Murska Sobota v dveh različnih časovnih točkah (2004, 2008);
- družboslovna intervjuja z županom Mestne občine Murska Sobota in tamkajšnjim romskim svetnikom;
- primerjava empirično zbranih podatkov (družboslovni intervjuji iz leta 2004 in 2008).

3 TEORETIČNI DEL

3.1 Romi

3.1.1 Zgodovinsko ozadje in izvor Romov

Ob prihodu indijskih nomadov v Evropo so staroselci menili, da so novi priseljenci le začasni prebivalci, zato so se Romi lahko svobodno gibali in potovali po deželah. Sprva ni še nikogar zanimala preteklost teh indijskih plemen, še manj pa njihova prihodnost. Kasneje so nekateri poskušali poizvedeti o njihovi domovini, a niso dobili želenih odgovorov, saj Romi sami niso vedeli veliko o svoji preteklosti. Pripovedovali so le legende, ki so bile zgodnjim raziskovalcem kar nekaj časa edini vir za odkrivanje prvotne domovine Romov. Viri iz 15. in 16. stoletja so dokazali, da so Romi ljudstvo indijskega izvora in da so se tega ob prihodu v Evropo zavedali. Šele kasneje so se pojavile govorice o njihovem mitskem izvoru iz Egipta. Egiptovsko poreklo, razumljeno prestižnejše in impresivnejše, naj bi Romom tako pomagalo pri integraciji v evropski prostor. Iz te legende izhajajo tudi nekatera poimenovanja za cigane³, saj jim na primer Grki pravijo Ejiftos ali Giftoi, Albanci Jevg ali Evgit, Romuni Jiftu, Španci Egyptanos, Angleži Gypsies, Nizozemci Egityers in tudi madžarsko poimenovanje Faroo nemzetseg v prevodu pomeni faraonovo ljudstvo (Štrukelj 2004, 13, 66-68).

Teorije o izvoru Romov iz Indije so začele v večjem številu nastajati na podlagi preučevanja jezikovnega gradiva v 19. stoletju. V tem času je Slovenec Franc Miklošič napisal najpomembnejše znanstveno delo o evropskih Romih in njegova spoznanja temeljijo na gradivu, ki mu je pomagalo odkriti domovino Romov v Indiji ter podkrepiti trditev, da je romski jezik soroden narečju dardu in kafir. Prvotno domovino Romov je tako postavil na skrajni severozahodni del mejne pokrajine, v dolino južnega Hindukuša (Štrukelj 2004, 14).

Sodobnejše raziskave ugotavljajo, da naj bi Romi izviral iz mesta Kanaudž, ki se je v zgodnjem 11. stoletju raztezalo v dolini reke Ganges. Mesto Kanaudž je za svoje čase dosegalo visoko raven civilizacije, poleg tega pa naj bi celo predstavljalo intelektualno središče Indije. Po predvidevanjih je bil vzrok za izseljevanje Romov okruten plenilski napad sultana Muhmuda iz severne Indije, ki je zajel kanauške prebivalce in jih prodal kot sužnje.

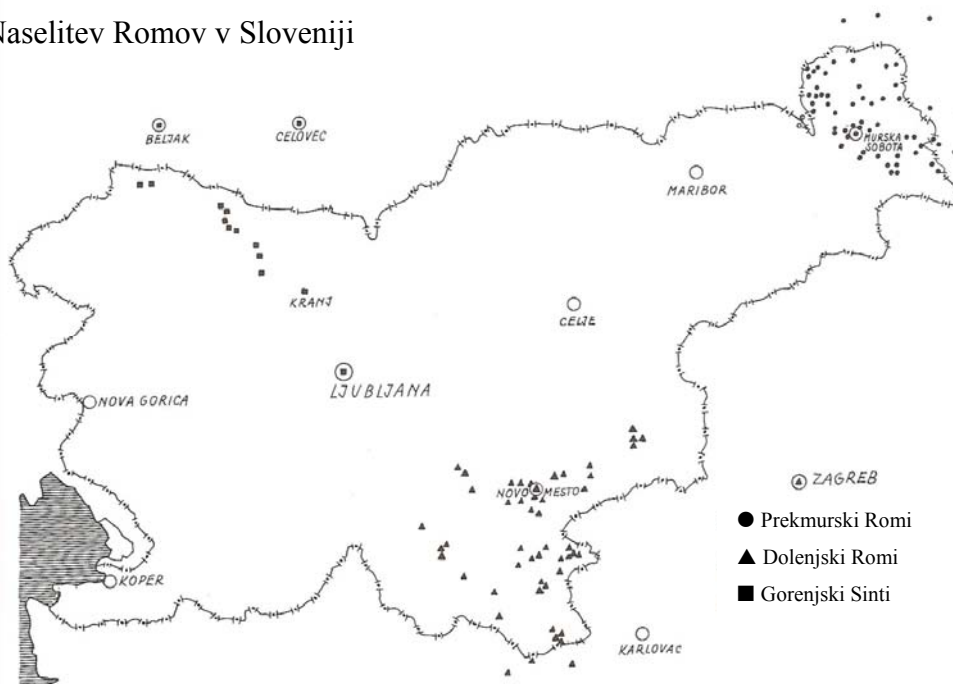
³ Cigan je ime, ki so ga indijske nomadske skupine v Evropi dobile že pred več stoletji in ta izraz v začetku ni vseboval ironičnega in ponižujočega prizvoka, kot kasneje v 19. in 20. stoletju, ko je označeval človeka, izločenega iz družbe (Štrukelj 2004, 66-67).

Kljub temu še danes številni družboslovci intenzivno raziskujejo vzroke, zaradi katerih so Romi začeli zapuščati svojo prvotno domovino, njihove nomadske poti in njihovo ustalitev na posameznih področjih sveta (Courthiade 2003, 172).

3.1.2 Priseljevanje Romov na slovenska tla

Na ozemlju današnje Slovenije zgodovinski viri omenjajo Rome že v 15. stoletju, od 17. stoletja dalje pa so podatki o njih pogostejši in zapise o Romih najdemo tudi v matičnih knjigah. Naseljevanje Romov naj bi v našem prostoru potekalo skozi daljše časovno obdobje in v treh poteh. Predniki Romov, ki živijo v Prekmurju so prišli k nam prek madžarskega ozemlja, na območje Dolenjske, Bele krajine in Posavja so se priseljevali preko ozemlja republik nekdanje Jugoslavije, na Gorenjskem pa so se naselile manjše skupine Sintov, ki so k nam prišle iz Nemčije in današnje Avstrije (glej Sliko 3.1). Največji dotok Romov v Slovenijo je bil s severovzhodne strani, drugi močnejši val pa je prihajal iz jugovzhodne strani. V nekaterih zgodovinskih virih so prekmurski Romi poimenovani madžarski ali karpatski, dolenjski Romi kot hrvaški ali beli ter gorenjski Romi kot nemški ali Sinti (Štrukelj 2004, 26).

Slika 3.1: Naselitev Romov v Sloveniji

Vir: Štrukelj (2004, 27)

Po mnenju Šiftarja so Romi v naše kraje prišli pred Turki oziroma so prihajali tudi z njimi ali pa so bežali pred njimi in so po nekaterih podatkih bili tudi znanilci »turške nesreče« (Šiftar 1970, 13).

Tako so Romi prišli v Slovenijo s prvim valom iz severovzhodne in jugovzhodne smeri in se do prve svetovne vojne naselili ob mejah z državami, ki imajo večje število Romov. V Sloveniji so nastala tri področja naselitve Romov iz treh rodov. Vsak rod ima svoje etnične značilnosti in svoje romsko narečje. Glede na regije poselitve slovenske Rome delimo na:

- prekmurske ali madžarske Rome, ki živijo na področju Prekmurja, kamor so se naselili iz različnih držav. Največ Romov v osrednjem Prekmurju prihaja iz sosednje Madžarske, in sicer iz Zalske in Železne županije. V času Marije Terezije se je ob severni meji naselilo veliko gradiščanskih Romov in Sintov iz Avstrije. V Lendavi pa najdemo tretjo skupino Romov, in sicer tako imenovane hrvaške Rome. Zanje je značilna selitev iz kraja v kraj in do nedavnega tudi bivanje v šotorih. Prekmurski Romi večinoma govorijo materni jezik, izjema je skupina v okolici Dobrovnika, ki govori madžarsko. Kljub raznolikosti skupin obstajajo splošni medsebojni stiki;
- dolenjske ali hrvaške Rome, ki živijo na področjih Bele krajine, Kočevja, Krške doline in okolice Novega mesta. Ta skupina Romov naj bi pripadala turški skupini Goptov, ki so potovali do gornjega Pokuplja in iz Hrvaške naprej v Slovenijo. Druga skupina tega plemena je odšla v Baranjo in Bačko. Njihov jezik izumira, predstavlja pa arhaično narečje ciganskega jezika. Njihova značilnost je nenehno premikanje po vaseh in gozdovih ter ob Krki navzgor;
- gorenjske ali nemške Rome, ki jih predstavlja majhna skupina od Kranjske Gore preko Jesenic, Bleda, Žirovnice, Radovljice, Brezja, Kamne Gorice, Kroke do Kranja (Štrukelj 2004, 31-56).

3.1.3 Romska kultura in jezik

Tudi za Rome predstavlja kultura pomembno področje, kjer človek osmišlja svoje bistvo in zadovoljuje svoje potrebe. Romska kultura (še vedno) temelji na podlagi indijskega porekla in je v preteklosti preživela vplive vseh močnejših in razvitejših kultur, kar nakazuje na njeno trdoživost in močno prisotnost med Romi. V ospredju romske kulture so sreča, ljubezen, svoboda; poleg tega pa so Romi že od nekdaj nosilci glasbene kulture, poznavalci zelišč, narodne medicine in veterine. Romska kultura se je razvila iz tradicionalnih vrednot, vendar se ob ohranjanju raznolikih etničnih komponent bogati s stikom univerzalnih sodobnih vrednot. Romska kultura, tako kot kulture ostalih etničnih skupin, ne smemo obravnavati kot avtonomno, saj je tesno povezana z drugimi. V njihovi folklori najdemo prepletanje indijskih, orientalskih in pogansko-slovanskih elementov. Kljub temu je skrb Romov za ohranjanje svoje kulture nujna, saj tako na eni strani razvijajo svojo romsko identiteto, po drugi pa so v

nasprotnem primeru podvrženi narodni asimilaciji. Najbolj pomembno je ohranitev in nadaljnji razvoj romskega jezika glede na to, da je skozi zgodovino obstajal samo v govorni obliki. O jeziku Romov sicer ni mogoče govoriti kot o povezovalnem dejavniku, ki bi Rome združeval, ampak prav nasprotno, saj znotraj ene države obstajajo različna narečja, ki jih lahko pojasnimo na podlagi priseljevanja Romov (Štrukelj 2004, 263).

Romi v Sloveniji uporabljajo v medsebojnem komuniciranju romski jezik, v komuniciranju z večinskimi prebivalstvom pa slovenskega. Tudi Romi iz različnih krajev v Sloveniji se zelo težko sporazumevajo v romskem jeziku, kajti vsaka romska skupnost je svoj jezik prilagodila dialektu, ki se uporablja v regiji v kateri živijo in v tem primeru med seboj komunicirajo v slovenščini (Varga in Lukač 2007, 19).

3.2 Socialni položaj Romov v Sloveniji

3.2.1 Demografski podatki

Ob popisu prebivalstva leta 2002 se je za pripadnike romske skupnosti opredelilo 3.246 pripadnikov, 3.834 oseb pa je kot materni jezik navedlo romski jezik. Primerjava s popisom iz leta 1991 kaže, da se je za Rome opredelilo 2.259 oseb in 2.752 jih je takrat navedlo romski jezik kot materni jezik, kar predstavlja 28,2% manj kot leta 2002. V letu 2002 se je opredelilo za Rome 30,4% več kot ob popisu leta 1991. Po podatkih centrov za socialno delo, ki imajo največ stikov z Romi, iz leta 2003 naj bi v Sloveniji živelo 6.264 Romov; podatki, ki so jih leta 2004 posredovale občine v katerih Romi prebivajo, pa kažejo na številko 6.488. Kljub uradnim podatkom popisa prebivalstva se ocenjuje, da v Sloveniji živi od 7.000 do 10.000 pripadnikov romske etnične skupnosti. Dejansko število Romov v Sloveniji ni določeno predvsem zaradi oteženega popisa in dostopa do vseh Romov, ki živijo na ozemlju naše države. Največ jih živi na območju Prekmurja, Dolenjske, Posavja in Bele Krajine; predstavljajo pa približno 0,5% celotne populacije (Bačlija 2005, 151 ter Varga in Lukač 2007, 19).

Tabela 3.1: Število Romov v Sloveniji od 1953 do 2002

Leto	1953	1961	1971	1981	1991	2002
Število Romov	1.663	158	951	1.393	2.259	3.246

Vir: Statistični urad Republike Slovenije (2002).

Upad števila Romov (glej Tabela 3.1) med leti 1953 in 1961, Steklačič pojasnjuje z migracijskimi tokovi (priseljavanje »neavtohtonih« Romov) in z različno samoopredelitvijo pripadnikov romske skupnosti (navajanje različnih etničnih identitet). Nadalje vzpon števila Romov po letu 1961 obrazloži kot posledico vse večjih zakonskih ugodnosti romske skupnosti ter tudi večje tolerance popisovalcev in večinskega naroda do manjšin (Steklačič 2003, 289).

3.2.2 Življenjske razmere in problematika Romov v Sloveniji

Točna ali vsaj natančnejša ocena števila Romov je nujna za nadaljnjo ureditev socialno-ekonomskih in zakonodajnih področij, ki bi jim zagotovila zaščito, kot jo uživajo ostale manjšine v Sloveniji. Za romsko manjšino je to še posebej pomembno, saj so zaradi zgodovinskih razlik in okoliščin med Romi izredno velike razlike v tradiciji, načinu življenja pa tudi stopnji integriranosti v okolje in socializacije. Ravno zaradi teh razlik so življenjske razmere za Rome neprimerljivo boljše v severovzhodnem delu Slovenije kot v preostalih delih. Izvajanje skupnih politik na nacionalni ravni je zaradi omenjenih razlik precej oteženo in obstaja tendenca, da se problematika romske skupnosti izvaja na lokalni ravni. Kljub temu pa lahko izpostavimo nekatere vzporednice, ki se v večji ali manjši meri pojavljajo v vseh lokalnih romskih skupnostih, saj gre za večinoma populacijo z nizko izobrazbo, nizko stopnjo zaposlenosti in slabimi bivanjskimi razmerami z neurejeno pripadajočo infrastrukturo (Bačlija 2005, 151).

Problematika, s katero se romska skupnost srečuje, je obsežna in raznolika, njena kompleksnost pa onemogoča vpeljevanje preprostih ukrepov in mehanizmov za normalizacijo položaja Romov v Sloveniji. Običajno pa problematiko romske skupnosti razdelimo v pet sklopov:

- Infrastrukturna in bivanjska problematika: večina romskih naselij je izoliranih ali vsaj odmaknjenih od ostalih naselij in imajo slabše bivalne pogoje. Podatki kažejo, da okvirno 39% Romov živi v zidanih hišah, polovica od teh je zgrajena brez gradbenih dovoljenj, samo 12% Romov živi v stanovanjih. Ostali živijo v začasnih prebivališčih, bivalnikih, bivalnih prikolicah in podobno. Le manjše število Romov živi skupaj z večinskim prebivalstvom – večina v Prekmurju. V povezavi s slabimi bivanjskimi razmerami je slaba tudi komunalna oskrba bivališč Romov. Največjo težavo predstavlja neurejena kanalizacija, sledi pomanjkljiva ali celo neobstoječa oskrba z elektriko in

vodo ter slaba cestna infrastruktura. Praviloma so romska naselja bolje urejena in preskrbljena v Prekmurju in slabše na Dolenjskem in v Beli Krajini.

- Problematika socialnega varstva: socialni status Romov je izrazito nižji od socialnega statusa večinskega prebivalstva, vendar pa so socialno-varstvenih storitev deležni pod enakimi pogoji kot ostali. Prav zaradi posebnega načina življenja, skromne izobrazbe in visoke brezposelnosti je za Rome glavni vir dohodka uveljavljanje pravic na področju socialnega in družinskega varstva (socialna pomoč, otroški dodatki, družinski dohodek,...). Po drugi strani pa ravno stalno zagotovljena socialna pomoč ovira hitrejšo integracijo in vključevanje na trg dela, saj zagotavlja Romom skoraj enak standard kot osebni dohodki v primeru zaposlitve na slabše plačanem delovnem mestu.
- Vzgojno-izobraževalna problematika: šolski sistem ni dosegel integracije romskih otrok, ampak le določeno stopnjo asimilacije. Kljub temu pa se kažejo določene spremembe v novi strategiji pri preučevanju romskih otrok. Precejšen problem ostaja slabše poznavanje jezika, kar onemogoča doseganje primerljivih rezultatov z vrstniki (velja predvsem za romske otroke iz Dolenjske, v Prekmurju so te težave redkejše). Leta 1996 so bile s strani vlade prvič sprejete smernice, ki so določale nove predpise za obvezno izobraževanje romskih otrok in so bile tudi upoštevane v novi šolski zakonodaji v letih 2000 in 2001⁴. Romski otroci so v Sloveniji obiskovali 40 različnih vrtcev, obstajajo pa različni modeli po katerih so lahko vključeni v predšolsko vzgojo. Večina jih je integrirana v običajne skupine, bodisi so neromski otroci vključeni v splošne skupine, romski otroci pa so vključeni v tako imenovane romske skupine; obstaja pa tudi vrtec izključno z romskimi otroci. Država je nedavno finančno prispevala pri nastanku prvega delovnega zvezka in učbenika za poučevanje romskih otrok v romskem jeziku. Z naštetimi ukrepi je izboljšano sodelovanje romskih otrok pri pouku in omogočena je višja raven njihove izobrazbe. Še vedno pa ostaja nerešen problem izobraževanje romskih otrok tistih Romov, ki nimajo urejenega pravnega statusa v Sloveniji in katerih število sploh ni znano.
- Zaposlitvena problematika: zaposlitev je eden od osnovnih pogojev za izpolnjevanje socialnega in ekonomskega statusa Romov, ki je potreben zlasti zaradi integracije v družbo. Romi spadajo na trgu dela med najbolj ogrožene skupine (stopnja brezposelnosti v številnih romskih naseljih presega 90%), vzrok za takšno stanje je predvsem v nizki

---

⁴ Dodatne spremembe so bile leta 2000 in 2001 vnesene v Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o vrtcih in Zakon o osnovnih šolah. Po dostopnih podatkih je tako v šolskem letu 2002/2003 na podlagi nove zakonodaje in sprememb osnovno šolo obiskovalo 1.349 romskih učencev (Bačlija 2005, 152).

stopnji izobrazbe, nizki stopnji integracije in predsodkih delodajalcev pri zaposlitvi Romov. Romi imajo običajno možnost zaposlitve na področju gradbeništva, kmetijstva, komunalnih storitev in podobno. Prav tako so Romi zaposleni kot čistilci, krojači, tesarji in kovinarji. Obstaja težnja zaposlovanja Romov preko javnih del in z različnimi vladnimi programi zaposlovanj, ki so namenjeni posebej njim. Zaposlitvena problematika je tesno povezana z vzgojno-izobraževalno problematiko in bi ju bilo potrebno reševati skupaj.

- Problematika participacije pri oblikovanju javnih politik lokalnega pomena: problematika zagotavljanja enakopravnega sodelovanja Romov pri sooblikovanju svojega okolja je eno izmed pomembnejših področij, ki bi v optimalno delujočem sistemu pomenil, da Romi sami oblikujejo svoje okolje (kamor spadajo vsa zgoraj naštetá področja) in sami določajo stopnjo integracije (Bačlija 2005, 152-153 ter Varga in Lukač 2007, 19-22).

3.3 Ustavno pravni položaj Romov v Sloveniji

Leta 1989 je bila z ustavnimi amandmaji sprejeta določba, s katero se je pričel urejati pravni položaj romske skupnosti v Sloveniji, in sicer z zakonom. Tako so bili postavljeni pravni temelji za ureditev in zaščitne ukrepe, hkrati pa je bilo nakazano dejstvo, da romske skupnosti, predvsem zaradi svoje specifičnosti, ne bo moč enačiti z ureditvijo in zaščito obeh ustavno priznanih manjšin, italijanske in madžarske. Nadalje se je pravni status romske skupnosti urejal tudi v Ustavi Republike Slovenije, ki v 65. členu, določa: »*Položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ureja zakon*« (Ustava Republike Slovenije 1991). Iz te določbe je razvidno, da ustava poudarja varovanje romske skupnosti kot kolektivnega subjekta, ne pa tudi individualno varstvo kot pri madžarski in italijanski narodni skupnosti. Na osnovi stališča, da romska skupnost zaradi svojih specifičnih etničnih značilnosti zahteva posebno ureditev, ni bilo mogoče uveljaviti enakega koncepta zaščite kot za avtohtono italijansko in madžarsko narodno manjšino. Predlagan je bil poseben »romski zakon«, ki naj bi celostno uredil položaj in posebne pravice tej skupnosti. Leta 1995 je bila sprejeta rešitev, da bodo posebne pravice, položaj in obveznosti romske skupnosti urejali posamezni področni zakoni⁵ (Bačlija 2009, 111-112).

---

⁵ 1. Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 72/1993, ..., 100/2008);

2. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalnih volitvah (Ur. l. RS, št. 51/2002, ..., 63/2004);

3. Zakon o evidenci volilne pravice (Ur. l. RS, št. 52/2002, ..., 01/2007);

4. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 12/1996, ..., 22/2009);

5. Zakon o vrtcih (Ur. l. RS, št. 12/1996, ..., 25/2008);

6. Zakon o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 12/1996, ..., 102/2007);

7. Zakon o medijih (Ur. l. RS, št. 35/2001, ..., 36/2008);

Eden izmed področnih zakonov - Zakon o lokalni samoupravi - je določal tudi implementacijo romskega svetnika. Leta 2002 je ustavno sodišče potrdilo amandma o udeležbi Romov na volitvah in o občinskem političnem predstavniku v občinskem svetu. Ta določa, da mora imeti vsaka občina, v kateri živijo pripadniki romske etnične skupine, (vsaj) enega romskega svetnika v občinskem svetu (Varga in Lukač 2007, 22). V 101a. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 51/2002) je tako določeno da so občine Beltinci, Cankova, Črenšovci, Črnomelj, Dobrovnik, Grosuplje, Kočevje, Krško, Kuzma, Lendava, Metlika, Murska Sobota, Novo mesto, Puconci, Rogašovci, Semič, Šentjernej, Tišina, Trebnje, Turnišče dolžne zagotoviti pravico do enega romskega predstavnika v občinskem svetu⁶ (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi 2002, 101a. člen).

Posebno varstvo, ki ga zakonodajalec zagotavlja romski skupnosti z uvedbo obveznega predstavništva ali posvetovalnega telesa, se imenuje »pozitivna diskriminacija«, kar pomeni, da pri urejanju posebnega položaja in posebnih pravic romske skupnosti zakonodajalec ni omejen z načelom enakosti. Pojem diskriminacija pomeni neenako obravnavanja posameznika v primerjavi z nekom drugim zaradi spola, rase, narodnosti, etničnega porekla, verskega prepričanja ali jezika. Diskriminacija pomeni tisto ravnanje, ki omejuje in ogroža ali pa onemogoča uresničevanje, prizadevanje ali uveljavljanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin. Ta privilegirana narava se kaže v podeljevanju posebnih pravic manjšinam z namenom zagotavljanja enakopravnosti in enakost možnosti za pripadnike manjšin, za katere je značilen manj ugoden položaj v nekem okolju. Za te pravice je značilna tako njihova individualna kot tudi kolektivna narava. Tako določba 65. člena vsebuje pooblastila zakonodajalcu, da romski skupnosti, ki živi v Sloveniji, kot posebni etnični skupnosti z zakonom zagotovi poleg splošnih še posebne pravice. Romi niso v Ustavi Republike Slovenije določeni kot avtohtona manjšina, kar po večinsko sprejetem mnenju strokovnjakov sicer so, poleg tega pa tudi nimajo položaja narodne manjšine, temveč status posebne etnične skupnosti ali manjšine, ki ima posebne etnične značilnosti (jezik, kulturo in druge etnične posebnosti). Prav zaradi teh posebnih etničnih značilnosti je prišlo v primerjavi z obema ostalima manjšinama, madžarsko in italijansko, do drugačne ureditve romske skupnosti v

---

8. Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS, št. 87/2001, 96/2002);

9. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS, št. 96/2002, 56/2008);

10. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 60/1999, ..., 93/2005)

11. Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Ur. l. RS, št. 96/2005, ..., 31/2009)

⁶ Trenutno ima romska skupnost posebnega svetnika v občinskih svetih v 19 občinah. Občina Grosuplje je zaenkrat edina, ki ne spoštuje odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Sloveniji. Kljub temu ima (v primerjavi z obema priznanima manjšinama, madžarsko in italijansko) romska skupnost precej bolj omejene pravice. Obe manjšini imata namreč, tam kjer avtohtono živita, po veljavni zakonodaji obvezno enega izmed podžupanov, pa tudi svetnike v občinskem svetu, ki jih izvolita sami. Pripadniki manjšin uživajo posebno dvojno volilno pravico (splošno in posebno) da tako na lokalnem kot tudi na državnem nivoju po večinskem sistemu izvolijo predstavnika – poslanca v Državni zbor.⁷ (Bačlija 2005, 155-156 in Bačlija 2009, 108).

Določba 65. člena Ustave Republike Slovenije je bila upoštevana šele leta 2007, saj je takrat bil sprejet poseben zakon za zaščito romske skupnosti, tako imenovani Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS-1)⁸. Zakon zagotavlja romski skupnosti poleg pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem državljanom oziroma državljanke Republike Slovenije, še posebne pravice⁹ (Bačlija 2009, 112).

3.4 Varstvo romske skupnosti v mednarodnih dokumentih

V zadnjem desetletju prejšnjega stoletja so se Organizacija združenih narodov, Svet Evrope, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi in Evropska unija ob obravnavi človekovih pravic, nediskriminacije in enakih možnosti na mednarodni ravni usmerjale na vprašanje ureditve pravic Romov kot specifičnega vprašanja v normativni dejavnosti v okviru varstva manjšin ter v konkretnih dejavnostih na področju migracij, socialne kohezije in odprave predsodkov. Slovenija je ob pričetku pogajanj za polnopravno članstvo v Evropski uniji pričela z ratifikacijo pomembnih mednarodnih dokumentov z namenom uskladitve določenih področij z mednarodnim pravom in eno izmed področij uskladitve je bilo tudi varstvo manjšin. V skladu s tem si Republika Slovenija na mednarodnem področju prizadeva uresničevati vsebino mednarodnih konvencij in dokumentov, ki zadevajo Rome. Večinoma so to dokumenti, ki se nanašajo na varstvo vseh narodnih manjšin v državi, torej tudi za romsko avtohtono manjšino. Republika Slovenija je ratificirala naslednje mednarodne dokumente s tega področja:

- Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin Sveta Evrope: konvencijo je Republika Slovenija ratificirala leta 1998 in s tudi podala izjavo, da bo določila konvencije uporabljala tudi za pripadnike romske skupnosti v Sloveniji;

---

⁷ 3. Odstavek 80. člena Ustave Republike Slovenije.

⁸ Zakon o romski skupnosti je dostopen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 33/2007 z dne 13. april 2007.

⁹ Glej Priloga A: Zakon o romski skupnosti v Sloveniji

- Evropska listina o regionalnih in manjšinskih jezikih: listino je Republika Slovenija ratificirala leta 2000 in se s tem obvezala, da se bodo določbe na katerih temeljijo zakonodaja, praksa in politika pogodbenic v zvezi z regionalnimi ali manjšinskimi jeziki na ozemljih, na katerih se ti jeziki uporabljajo, smiselno uporabljale tudi za romski jezik;
- Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, priporočil in resolucij Sveta Evrope o položaju Romov v Evropi (Bačlija 2005, 157-158).

Poleg tega Slovenija aktivno sodeluje v Paktu stabilnosti Jugovzhodne Evrope, in sicer Romi v procesu evropske integracije. Vključevanje manjših, torej tudi romske, v odločanje v evropskem prostoru je izredno pomembno za vzpostavitev okolja, ki bo zastopalo interese vseh prebivalcev Evrope (Bačlija 2005, 158).

3.5 Politična participacija Romov v Sloveniji

Sobotka navaja, da se vključevanje predstavnikov romske manjšine v procese oblikovanja in sprejemanja javnih politik, ki se tičejo romske manjšine, uresničuje skozi dva modela, in sicer:

- model oblikovanja javnih politik (policy formation model), ki se uporablja na Slovaškem, Češkem in Poljskem ter
- model političnega predstavništva (political representation model), ki ga uporablja Madžarska (Sobotka 2002, 2).

Pri prvem modelu - oblikovanje javnih politik - gre za princip vključevanja romskega posvetovalnega telesa v pripravljane zakonodaje, ki se tiče romske manjšine. Sobotka dodaja, da je ta model precej omejen, saj predstavlja kanal samo za nekatere politične opcije. Veliko je torej odvisno od tega kako je posvetovalno telo sestavljeno oziroma kako je v njem zastopana celotna manjšina. Model političnega predstavništva pa predpostavlja zastopanost romske manjšine s posebnimi predstavniki v političnih organih, tako na lokalni, kot na nacionalni ravni (Bačlija 2009, 108 in Sobotka 2002, 5-14).

Za politično udejstvovanje romske manjšine sta v Sloveniji uvedena oba omenjena modela. Model oblikovanja javnih politik se uresničuje skozi Svet romske skupnosti, model političnega predstavništva pa skozi mehanizem tako imenovanega romskega svetnika, ki je

izvoljen v občini, v kateri biva romska skupnost in ima enake pravice in obveznosti, kot ostali občinski svetniki.

- Svet romske skupnosti je bil ustanovljen po sprejetju Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (2007), njegova vloga pa je predvsem dajanje predlogov in pobud pristojnim organom, ter spodbujanje in razvijanje dejavnosti in kulture romske skupnosti. 12. člen Zakona o romski skupnosti v Sloveniji navaja, da lahko Svet daje Državnemu zboru, Državnemu svetu, vladi, drugim državnim organom, nosilcem javnih pooblastil in organom samoupravne lokalne skupnosti predloge, pobude in mnenja v zadevah iz svoje pristojnosti, ter da morajo državni organi, nosilci javnih pooblastil in organi samoupravne lokalne skupnosti pridobiti predhodno mnenje Sveta, kadar sprejemajo ali izdajajo predpise in druge splošne pravne akte, ki se nanašajo na položaj romske skupnosti (Zakon o romski skupnosti v Sloveniji 2007, 12. člen).
- Model političnega predstavništva se kaže v političnih predstavnikih Romov (romskih svetnikih) na lokalni ravni, saj (kot je opisano že prej) je bil leta 2002 sprejet 101a. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi. Romski svetnik, je voljen po enakih načelih, kot ostali svetniki (le da ga volijo le prebivalci romskega porekla), ima enake pravice in dolžnosti in njegov glas ima enako težo, kot glasovi ostalih svetnikov. S tem imajo Romi poleg splošne volilne pravice še posebno volilno pravico, kot predstavniki romske skupnosti, kar pomeni, da jim je priznana dvojna politična subjektiviteta (Bačlija 2009, 108-109).

Glede na delitev romske skupnosti v Sloveniji na dve večji skupini (Romi v Prekmurju in Romi na Dolenjskem) in na njihove specifike, je model političnega predstavništva na lokalni ravni bolj primeren za romsko skupnost v Sloveniji. Obe skupini se namreč srečujeta s precej različnimi težavami, ki pa se nadalje še bolj specializirajo glede na lokalno (občinsko) okolje. Zaradi precejšnjih razlik je oblikovanje nacionalnih politik za reševanje tako imenovanih romskih problematik (nezaposlenost, nizka stopnja izobrazbe, pomanjkljiva infrastruktura in bivanjske razmere, odvisnost od socialnih transferjev in podobno) oteženo, saj so nekateri ukrepi lahko neustrezni za Rome na Dolenjskem, drugi pa za Rome v Prekmurju. Za specifične ukrepe na nacionalni ravni je torej romska skupnost v Sloveniji preveč heterogena in je tako institut romskega svetnika precej bolj ustrezen, saj omogoča reševanje specifičnih problematik na ožjem lokalnem okolju. (Bačlija 2009, 109).

Kljub temu se pri vprašanju ali je za romsko skupnost boljše politično predstavništvo na lokalni ali nacionalni ravni pojavljajo nasprotja. Zagovorniki pozitivne diskriminacije so naklonjeni opciji, s katero dobi romska skupnost kar največ moči oziroma se zavzemajo tako za predstavništvo na lokalni kot na nacionalni ravni. Po drugi strani pa obstaja za politično predstavništvo na nacionalni ravni precej omejitev¹⁰ in kljub poskusom premostitve teh ovir z uvedbo kvot in rezerviranih mest, gre zgolj le za manifestacijo simbolne prisotnosti Romov v predstavniškem telesu (Bačlija 2009, 109-110).

V Sloveniji (morda tudi zaradi že prej omenjene heterogenosti romske skupnosti) nimamo oblikovalne romske politične stranke; po mnenju predsednika Zveze Romov Slovenije Jožeka Horvata – Muca, pa je niti »...ne bi bilo pametno ustanavljati, predvsem zato, ker je politika za Rome nekaj ... Strankarsko bi naredili precej več škode kot pa pozitivnega. Politika je pač politika in za evropske razmere jo slabo obvladujejo že Neromi, kaj šele Romi« (Pirc 2001).

Poleg opisanih načinov participacije pa se pripadniki romske skupnosti v Sloveniji organizirajo in sodelujejo še na druge načine. Kar nekaj romskih društev (okoli 23 iz 18 občin) je združenih v centralno organizacijo Zveze Romov Slovenije. Precej poznan pa je tudi Forum romskih svetnikov, ki omogoča povezavo med temi svetniki in na ta način oblikovanje skupnih stališč¹¹ (Varga in Lukač 2007, 21).

3.5.1 Institut romskega svetnika

Politično zastopstvo Romov na lokalni ravni pomeni enega od korakov na poti k politični participaciji pripadnikov romske skupnosti na državni ravni. Hkrati daje priložnost, da romska problematika v politični in širši družbeni razpravi ne ostane samo problematika, temveč postane romska tematika. Z dopolnjevanjem in sprejemanjem področnih zakonov Romi postajajo subjekt in vse aktivnejši dejavnik soodločanja v političnem življenju Republike Slovenije, predvsem v občinah, kjer živijo. Republika Slovenija tako spada med redke evropske države, kjer pripadniki romske skupnosti volijo svoje predstavnike v občinski svet (Evropean Roma Rights Centre 2006).

---

¹⁰ Omejitve za politično predstavništvo na nacionalni ravni so na primer heterogenost romske skupnosti za oblikovanje politične stranke, (ne)zadostna volilna moč, sam volilni sistem, ... (Bačlija 2009, 109).

¹¹ Iz Forumu romskih svetnikov, so zaradi nesoglasij najprej leta 2008 odstopili trije romski svetniki, kasneje jih je odstopilo še pet (Romski informativni center 2008). Od januarja 2009 Forum romskih svetnikov ne deluje več pod okriljem Zveze Romov Slovenije, ampak kot samostojno združenje (Miklič 2009a).

Pripadniki romske skupnosti imajo poleg splošne volilne pravice, ki jim pripada kot slovenskim državljanom, v dvajsetih občinah, kjer Romi avtohtono živijo, pri lokalnih volitvah še posebno volilno pravico. Le-ta jim omogoča, da sami izvolijo romskega svetnika s posebnih list romskih volilnih upravičencev. Tako jim je dana možnost za učinkovito sodelovanje v javnih zadevah, še posebej tistih, ki se jih neposredno tičejo. Na področju lokalne samouprave je romska skupnost obravnavana v naslednjih zakonih:

- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS), ki je že v svoji prvotni obliki Romom dal pravico, da imajo v občinskem svetu, kjer živijo avtohtono, najmanj po enega predstavnika (5. odstavek 39. člena) (Zakon o lokalni samoupravi 2002).
- Zakon o lokalnih volitvah (ZLV), ki opredeljuje aktivno in pasivno volilno pravico ter jo pogojuje s pripadnostjo romski skupnosti. Prav tako pa zakon med drugim določa tudi večinski volilni sistem (10/2. člen), evidentiranje članov romske skupnosti s posebnim občinskih volilnim imenikom (8/3. člen) ter sestavo posebne občinske volilne komisije za izvolitev romskega svetnika, v kateri mora biti vsaj en član in en namestnik pripadnik romske skupnosti (33. in 36. člen). Pomembno pa je izpostaviti še 49/2. člen, ki pravi, da predstavnika romske skupnosti določijo volivci, pripadniki te skupnosti v občini (Zakon o lokalnih volitvah 2007).
- Zakon o evidenci volilne pravice (ZEVP-1), ki v členu 2/2 določa evidentiranje pripadnikov romske skupnosti z volilnim imenikom in predvideva posebni volilni imenik državljanov Republike Slovenije, pripadnikov romske skupnosti, ki ga sestavi posebna komisija in ga potrdi pristojni organ (15. člen). Volilna zakonodaja daje pravico pripadnikom romske skupnosti na volitvah v organe lokalne samouprave, da oddajo po dva glasova, pri čem prvi glas uporabijo za izbiro kandidata v skladu s svojo politično afiniteto (kot navaden občan), drugi glas pa za izvolitev posebnega predstavnika romske skupnosti – romskega svetnika (Zakon o evidenci volilne pravice 2007).

Jeseni 2002 je bilo tako v občinske svete z večinskim sistemom izvoljenih 14 romskih svetnikov, v Novem mestu so volitve ponovili, v ostalih petih občinah (Beltinci, Grosuplje, Semič, Krško in Šentjernej) pa so volitve izvedli kasneje. V občini Grosuplje volitev romskega svetnika ni bilo (Lokalne volitve 2006).

Romski svetniki tako ostajajo edina vidnejša in vplivnejša vez med romski skupnostjo in lokalno javno politiko in so zaradi tega dejstva za romsko skupnost še kako pomembni. Kako dejansko delujejo, bom v nadaljevanju predstavila na primeru Mestne občine Murska Sobota.

4 EMPIRIČNI DEL

Za primer preučevanja sem torej izbrala Mestno občino Murska Sobota, kjer sem opravila družboslovna intervjuja z županom in tamkajšnjim romskim svetnikom, ki to delo opravlja že tretji mandat. Pri dogovarjanju za intervjuja večjih problemov nisem imela, saj sta oba sogovornika bila takoj pripravljena sodelovati¹². Na odgovore sta odgovarjala ločeno.

4.1 Analiza strukturiranih družboslovnih intervjujev

Če želimo ovrednotiti delovanje romskih svetnikov, moramo ugotoviti, s kakšnimi težavami se romska skupnost v njihovi občini srečuje; spraševala sem po največjih problemih. Župan je odgovoril, da so to nezaposlenost, stanovanjska problematika in asimilacija. Tudi romski svetnik se strinja, da je to (še vedno) nezaposlenost, dodaja pa še nizko stopnjo izobrazbe Romov in delno tudi slabe bivanjske razmere. Kot pozitivno specifiko romske skupnosti v njuni občini pa sta mi oba sogovornika izpostavila Krajevno skupnost Pušča, ki je prva samostojna romska krajevna skupnost v Sloveniji.

Na vprašanje ali o romski problematiki razpravljajo na sejah Občinskega sveta, intervjuvanca odgovorita pritrdilno. Župan je povedal, da je romski svetnik skoraj vedno prisoten na sejah. Občinski svet po njegovih besedah sprejema romsko problematiko, se je zaveda in je poskuša poiskati skupne rešitve, ki bi odgovarjale tako pripadnikom romske skupnosti kot ostalim občanom. Po drugi strani pa svetniki ne želijo, da bi tematika romske skupnosti bila vedno prioriteta oziroma v središču pozornosti. Občasno prihaja tudi do nesoglasij. Romski svetnik je mnenja, da so njegove razprave pogoste, razumljene in so enakovrednega značaja. Odgovarja tudi, da poleg razprav na sejah občinskega sveta, poskuša vplivati na reševanje romske problematike še preko dialoga z županom in občinsko upravo. Tudi sam je mnenja, da so njegove razprave s strani ostalih svetnikov poslušane; se pa zaveda, da morajo biti predlogi realno zasnovani, da se lahko uresničijo. Sam pripravlja takšne predloge in zato so velikokrat upoštevani.

Kot znaten premik pri reševanju romske problematike sta župan in romski svetnik zopet izpostavila ustanovitev Krajevne skupnosti Pušča in Ureditveni načrt za to naselje. Prav tako so v občinskem proračunu odprli posebno postavko, ki omogoča določene investicije kot so

---

¹² Glej Priloga B in Priloga C.

infrastruktura, kanalizacija,... v naselju Pušča. Poleg tega pa romski svetnik dodaja, da so bili preko njegovega aktivizma v Občinskem svetu sprejeti še drugi ukrepi, ki so pripomogli k reševanju romske problematike in posledično izboljšanju njihovega socialnega položaja.

Dalje župan odgovarja, da bi bile potrebne spremembe za povečanje učinkovitosti delovanja Občinskega sveta na področju reševanja romske problematike, izbira relevantnega predstavnika romske skupnosti, ki bi bil po eni strani dobro asimiliran v večinsko družbo, po drugi strani pa predstavnik vseh Romov v občini. Na ta način bi bil ostalim Romom za vzgled, poleg tega pa ne bi prihajalo do nepotrebnih zapletov in bi lahko bilo realiziranih več projektov. Z identičnimi besedami je odgovoril tudi na vprašanje, kateri akter je največja ovira pri omogočanju boljšega sodelovanja romske skupnosti z ostalimi državljani. Po mnenju romskega svetnika romska tematika ne sme imeti niti prioriteto niti oviro pri delovanju Občinskega sveta; glede akterja, ki bi bil največja ovira pa meni, da je to samo predsodek.

Leta 2007 je bil sprejet Zakon o romski skupnosti v Sloveniji. Zanimalo me je, če je zaznati kakšne spremembe pri reševanju romske problematike od veljavnosti tega zakona. Romski svetnik je odgovoril, da ni zaznati sprememb; župan pa v zakonu vidi mnoge novosti, saj je omogočil na primer ustanovitev Sveta zveze Romov (Svet romske skupnosti), kjer je zbranih štirinajst predstavnikov romske skupnosti in dodaja, da je pri tem tudi sam aktivno sodeloval.

Romskega svetnika sem vprašala glede odnosa med njim in romsko skupnostjo po izvolitvi. Odgovoril mi je, da ima dobre odnose, kar je pogoj za uspešno delo. Da mu Romi zaupajo, potrjuje njegov (že) tretji mandat. Poleg tega je dodal, da so sicer pričakovanja večja kot institut romskega svetnika zmore, a se kljub temu odnosi iz mandata v mandat še izboljšujejo, povečuje pa se tudi odgovornost.

Na vprašanje kako ocenjujete prisotnost romskega svetnika v Občinskem svetu, mi je župan odgovoril, da je prisotnost romskega svetnika zelo pozitivna in nujna, saj imajo Romi do njega pravico, poleg tega pa ima lokalna skupnost aktivnega sogovornika, s tem pa odprto pot k lažjemu reševanju romske problematike.

Občinski svet je najvišji organ za odločanje o vseh zadevah v občini. V okviru svoje pristojnosti sprejema statut občine, odloke in druge občinske akte, prostorske in druge plane razvoja občine, občinski proračun in zaključni račun. Prav tako lahko ustanovi delovna telesa

(komisije in odbore), ki specializirano obravnavajo zadeve iz pristojnosti občinskega sveta ter dajejo mnenja ter predloge (sem lahko sodi tudi obravnavanje romske problematike). V občinskem svetu je lahko od 7 do 45 občinskih svetnikov, odvisno od velikosti občine, romski svetnik pa ima enako težo pri odločanju, kot drugi občinski svetniki (Bačlija 2009, 112). Glede na zapisano sem županu zastavila še vprašanje, če se mu zdi, da je občinski svet ustrezen organ za reševanje romske problematike. Župan se je strinjal, vendar samo do neke mere, saj je romska etnična skupina v osnovi sistemski problem, ki ga mora v prvi vrsti reševati država in šele nato posamezne lokalne skupnosti (glede konkretnih, specifičnih vprašanj). Dodal je še, da bi bilo potrebno občinam, v katerih živijo Romi zagotoviti dodatna finančna sredstva, saj se ne malokrat ogromno denarja porabi za najosnovnejše življenjske potrebe Romov, zaradi česar pa so ostali občani prikrajšani.

4.2 Primerjava zbranih podatkov (družboslovni intervjuji 2004 in 2008)

Če primerjam odgovore na zastavljena vprašanja v intervjujih iz leta 2004 in 2008 opazim določene podobnosti. Tudi leta 2004 sta tako romski svetnik kot župan izpostavila problem nezaposlenosti romske populacije; kot morebitno posebno pozitivno specifiko romske skupnosti v občini pa takrat, za razliko od 2008, nista omenila nobene.

Takratni župan je bil mnenja, da se občinski svet ustrezen organ za reševanje romske problematike, ker on vodi politiko; za dobro delovanje občinskega sveta s področja reševanja romske problematike je potreben še poseben občinski organ, ki vodi aktivnosti s tega področja. Poleg tega je odgovoril, da se Občinski svet na romsko problematiko odziva ustrezno. Tudi romski svetnik je dejal, da se Občinski svet odziva dobro, če pa se ne, jih opozori.

Leta 2004 sta oba (tako kot 2008) odgovorila, da se o romski problematiki razpravlja na sejah Občinskega sveta. Romski svetnik je dejal, da so bili vsi sprejeti sklepi v pozitivni smeri; župan je izpostavil še posebej pomemben sklep, ki določa, da se v njihovi občini Rome obravnava in z njimi dela kot z vsemi drugimi občani – nimajo posebnih pravic in privilegijev, ampak se jih vključuje v družbeno življenje kot ostale. Torej tudi tukaj (kot v letu 2008) zaznamo izboljšave.

Tudi takratni župan je odgovoril, da je romski svetnik pomemben, saj opozarja na probleme romske skupnosti in predstavlja povezovalni člen. Romski svetnik je to le potrdil, saj je

povedal, da se je po njegovi izvolitvi romska situacija precej izboljšala – predvsem na področju infrastrukture. Kot glavno oviro sodelovanja romske skupnosti z ostalimi občani pa romski svetnik vidi negativne predsodke, ki jih posamezni sami Romi z negativnimi dejanji upravičujejo. Tudi takratni župan je bil mnenja, da si morajo Romi tudi sami prizadevati za dobro sodelovanje.

Romski svetnik je leta 2004 izjavil, da bi bilo potrebno v občinskem proračunu zagotoviti posebno postavko za razreševanje tistih področij, ki zaostajajo za splošnim razvojem. Glede na podatke iz intervjujev jim je to uspelo, kar zopet predstavlja premik v pozitivni smeri.

Kot leta 2008 je romski svetnik tudi v intervjuju iz 2004 svoj odnos z Romi označil za zelo dobrega, čeprav so le-ti občutljiva populacija, vendar se z doseganjem dobrih rezultatov zadovoljstvo z romskim svetnikom povečuje. Tako je romski svetnik pozitivno sprejet tudi med Romi.

5 ZAKLJUČEK

Romska avtohtona manjšina je v Sloveniji posebna skupina prebivalcev tako po zgodovinsko-tradicionalnih, kot tudi po socioekonomskih merilih. Da bi zaščitili to manjšino, je Slovenija uvedla nekatere oblike pozitivne diskriminacije, ki bi omogočale romski skupnosti enakopravnejše zastopanje njenih interesov tako na lokalni kot na nacionalni ravni. Tako Ustava Republike Slovenije v 65. členu priznava romski skupnosti posebno pravico, Zakon o lokalni skupnosti pa določa, da imajo na območjih, kjer avtohtono živijo Romi in tvorijo neko skupnost, v občinskem svetu najmanj po enega predstavnika – romskega svetnika.

Zastavljen cilj diplomskega dela je bil na izbranem primeru Mestne občine Murska Sobota raziskati ali se položaj romske skupnosti izboljšuje zaradi pogostejše izpostavljenosti romske problematike ter kako k temu pripomore prisotnost romskega svetnika v občinskem svetu. Iz pridobljenih podatkov lahko ugotovim, da so na območju občine Murska Sobota med Romi še vedno sicer prisotne določene problematike, vendar se njihov položaj izboljšuje pa tudi njihovi predlogi so nemalokrat sprejeti. Tako oba župana (iz leta 2004 in 2008), kot tudi romski svetnik poudarjajo, da je institut romskega svetnika izredno pozitiven, saj pripomore na eni strani k informiranju lokalne skupnosti o romski problematiki (saj jo sam kot Rom pozna), po drugi strani pa je povezovalni člen med lokalno skupnostjo in Romi samimi. Glede na besede romskega svetnika in župana, lahko zapišem, da romski svetnik v Mestni občini Murska Sobota dobro opravlja svojo nalogo izpostavljanja in informiranja o romski problematiki, saj je zelo aktiven v Občinskem svetu, kar pa se posledično pozna pri sprejetih ukrepih za reševanje romske problematike. Naj dodam, da so v Mestni občini Murska Sobota že leta 1994 izvolili romskega svetnika, ko še ni bilo v zakonu izrecnega določila o predstavniku romske skupnosti v dvajsetih slovenskih občinah; danes pa ta občina zopet predstavlja svetlo izjemo, saj imajo Romi v njej ustanovljeno samostojno krajevno skupnost pa tudi v proračunu imajo odprto posebno postavko za reševanje romske problematike.

Na podlagi ugotovljenega, lahko zastavljeno hipotezo, ki se glasi *»Zaradi pogostejše izpostavljenosti problemov, s katerimi se srečujejo Romi na območju Mestne občine Murska Sobota, se je njihov socialni položaj izboljšal.«* potrdim.

Seveda pa je potrebno še enkrat poudariti, da je romska skupnost tudi v Sloveniji precej heterogena in da se Romi med seboj zelo razlikujejo. Na eni strani imamo prekmurske Rome, ki imajo (kot vidimo) svojo samostojno krajevno skupnost in dokaj urejene socialne razmere; na drugi strani pa dolenske Rome, ki s svojim načinom življenja še vedno spominjajo na tista prva plemena nomadov iz Indije, ki so prišli v Evropo. Prav zaradi tega je reševanje romske problematike na lokalni ravni (tudi z uvedbo instituta romskega svetnika) učinkovitejše, saj se rešujejo konkretni primeri z ukrepi, ki so primerni (morda samo) za določeno območje.

Romska problematika, kljub močnim prizadevanjem v zadnjem času, še zdaleč ni končan problem. Očitno je, da je za izboljšanje položaja Romov potrebna skupna aktivnost tako državnih organov, lokalnih organov ter Romov samih, saj se bo le tako romska skupnost otresla tradicionalne zaostalosti in odmaknjenosti na rob družbe. Na eni strani bo potrebno še veliko storiti na ozaveščenosti celotnega prebivalstva, da bo sprejemalo Rome z vso njihovo drugačnostjo in posebnostmi; po drugi strani pa bo potrebno dozorelo spoznanje romske etnične skupnosti, da brez njihovega aktivnega udejstvovanja, samoorganiziranosti in pripravljenost vključevanja v večinsko družbo, ne bo sprememb na bolje. Za zdaj pa si lahko prizadevamo, da bodo ti več stoletij zatirani nomadi le našli svoj prostor pod soncem in da jih bomo z vsemi njihovimi posebnostmi uspeli integrirati v večinsko družbo ter da bodo tudi sami pripravljeni stopiti vanjo. Upamo, da nam bo čim prej uspelo.

6 LITERATURA

1. Bačlija, Irena. 2005. Participacija romske skupnosti na lokalni ravni. V *Lokalna demokracija II, Uresničevanje lokalne samouprave v Sloveniji*, ur. Marjan Brezovšek in Miro Haček, 150-176. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
2. --- 2009. Vloga in položaj romskega svetnika v slovenskem sistemu lokalne samouprave. V *Lokalna demokracija III, Ob petnajsti obletnici ponovne uvedbe lokalne samouprave v Republiki Sloveniji*, ur. Miro Haček, 107-122. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
3. Bačlija, Irena, Marijan Brezovšek in Miro Haček. 2008. Positive discrimination of the Roma minority: The case of Roma local councillors in Slovenia. *Ethnicities* 8(2): 227-250.
4. Cahn, Claude. 2002. *Roma rights: race, justice, and strategies for equality*. New York: Internationa Debate Education Association.
5. Courthiade, Marcel. 2003. Izvor Romov: Kronologija in legende. V *Evropa, Slovenija in Romi*, ur. Vera Klopčič in Miroslav Polzer, 170-194. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
6. European Roma Rights Centre. 2006. *Politična participacija in demokracija v Evropi: kratek vodič za romske aktiviste*. Dostopno prek: <http://www.errc.org/cikk.php?cikk=2227> (5. julij 2009).
7. Jesih, Boris, Vladimir Klemenčič, Vera Klopčič, Sonja Novak-Lukanovič, Albina Nečak Lük, Janez Stergar, Peter Winkler in Mitja Žagar. 1994. *Ethnic minorities in Slovenia: On the occasion of the 6th European Conference of Border Regions in Ljubljana, 13-15 October 1994*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
8. *Lokalne volitve 2006*. Dostopno prek: http://209.85.129.132/search?q=cache:MeqtS4iKxtMJ:ads3.arctur.si/brezice/mma_bin_public.php%3Fid%3D95+volitve+romskih+svetnikov+2002&cd=4&hl=sl&ct=clnk&gl=si&client=firefox-a (5. julij 2009).
9. Miklič, Bogdan. 2009a. *Forum romskih svetnikov bo delovalo samostojno*. Dostopno prek: <http://www.romskenovice.si/blog/?p=201> (5. julij 2009).
10. --- 2009b. *Darko Rudaš nekoč romski poslanec?*. Dostopno prek: <http://www.romskenovice.si/blog/?p=184> (5. julij 2009).

11. Oberstar, Ciril. 2004. Konkretno zlorabe politično korektnega diskurza o Romih?. V *Poročilo za spremljanje nestrpnosti 2004*, ur. Sabina Aitor in Roman Kuhar. Ljubljana: Mirovni inštitut.
12. Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi. 2000. *Report on the situation of Roma and Sinti in the OSCE Area*. Dostopno prek: http://www.osce.org/documents/hcnm/2000/03/241_en.pdf (5. julij 2009).
13. Pirc, Vanja. 2004. *Romski jezik je pomemben. Intervju z Jožekom Horvatom-Mucom, predsednikom Zveze Romov Slovenije*. Dostopno prek: www.mladina.si/teknik/200121/clanek/romi2/ (5. julij 2009).
14. Resource center for Roma communities. 2004. *Monitoring local implementation of the condition of Roma*. Budapest: Open Society Institute.
15. Romski informativni center. 2008. *Kje so nesoglasja med romskimi svetniki*. Dostopno prek: <http://www.rromic.com/blog/page/2/> (5. julij 2009).
16. Rudaš, Darko. 2008. *Položaj Romov v Mestni občini Murska Sobota*. Dostopno prek: <http://www.osenams.si/evropavsoli/lokalno/rudas.html> (5. julij 2009).
17. Sobotka, Eva. 2002. *The limits of the State: Political Participation and Representation of Roma in the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Lanchaster: Richardson Institute for Peace Research, Lanchaster University.
18. *Spletno mesto za romske svetnike*. 2009. Dostopno prek: <http://www.inv.si/romsvet/default.html> (5. julij 2009).
19. Statistični urad Republike Slovenije. 2002. *Popis 2002*. Dostopno prek: http://www.stat.si/popis2002/si/rezultati/rezultati_red.asp?ter=SLO&st=7 (5. julij 2009).
20. Steklačič, Gregor. 2003. Romi v občini Grosuplje. V *Evropa, Slovenija in Romi*, ur. Vera Klopčič in Miroslav Polzer, 287-292. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
21. Šiftar, Vanek. 1970. *Cigani – minulost v sedanjosti*. Murska Sobota: Pomurska založba.
22. Štrukelj, Pavla. 2004. *Tisočletne podobe nemirnih nomadov, Zgodovina in kultura Romov v Sloveniji*. Ljubljana: Družina.
23. *Ustava Republike Slovenije (URS)*. Ur. L. RS 33/1991. Dostopno prek: <http://www.dzrs.si/?id=150&docid=28&showdoc=1> (5. julij 2009).
24. Varga, Romeo in Helga Lukač. 2007. *Kulturne značilnosti Romov – na kratko!* Murska Sobota: Regionalna razvojna agencija Mura.
25. *Zakon o evidenci volilne pravice (Z EVP-1)*. Ur. l. RS 01/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20071&stevilka=1> (5. julij 2009).

26. *Zakon o lokalni samoupravi (ZLS)*. Ur. l. RS 51/2002. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200251&stevilka=2484> (05. julij 2009).
27. *Zakon o lokalnih volitvah (ZLV)*. Ur. l. RS 94/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200794&stevilka=4693> (5. julij 2009).
28. *Zakon o romski skupnosti v Sloveniji (ZRomS-1)*. Ur. l. RS 33/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200733&stevilka=1762> (5. julij 2009).
29. Zorko, Mojca. 2007. *Pravica Romov do svetnika odvisna od dobre volje vlade*. Dostopno prek: <http://www.hervardi.com/novice/2007/06/08/pravica-romov-do-svetnika-odvisna-od-dobre-volje-vlade/> (5. julij 2009).

7 PRILOGA

Priloga A: Zakon o romski skupnosti v Sloveniji (ZRomS-1)

Z A K O N O ROMSKI SKUPNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI (ZRomS-1)

1. člen

Ta zakon ureja položaj in opredeljuje področja posebnih pravic romske skupnosti v Republiki Sloveniji, pristojnost državnih organov in organov samoupravnih lokalnih skupnosti za njihovo izvajanje ter sodelovanje predstavnikov oziroma predstavnic (v nadaljnjem besedilu: predstavnik) romske skupnosti pri uresničevanju njihovih pravic in obveznosti, določenih z zakonom.

2. člen

Upošteva se poseben položaj romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter uspešno vključevanje v slovensko družbo in za prevzemanje odgovornosti za svoj razvoj imajo pripadniki oziroma pripadnice (v nadaljnjem besedilu: pripadnik) romske skupnosti poleg pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem državljanom oziroma državljankam Republike Slovenije, še posebne pravice, določene z zakonom.

3. člen

Republika Slovenija zagotavlja uresničevanje posebnih pravic na področju izobraževanja, kulture, zaposlovanja, urejanja prostora in varstva okolja, zdravstvenega in socialnega varstva, obveščanja in soodločanja v javnih zadevah, ki se nanašajo na pripadnike romske skupnosti, s tem zakonom, drugimi zakoni, podzakonskimi akti in akti samoupravnih lokalnih skupnosti ter s posebnimi programi in ukrepi državnih organov ter organov samoupravnih lokalnih skupnosti.

PRISTOJNOST DRŽAVNIH ORGANOV IN ORGANOV SAMOUPRAVNIH LOKALNIH SKUPNOSTI PRI URESNIČEVANJU POSEBNIH PRAVIC ROMSKE SKUPNOSTI

4. člen

(1) Republika Slovenija ustvarja pogoje za vključevanje pripadnikov romske skupnosti v sistem vzgoje in izobraževanja, zagotavlja pogoje za dvig izobrazbene ravni pripadnikov romske skupnosti in ustrezno štipendijsko politiko.

(2) Na področju trga dela in zaposlovanja Republika Slovenija namenja posebno skrb spodbujanju zaposlovanja, poklicnemu izobraževanju in usposabljanju pripadnikov romske skupnosti.

(3) Republika Slovenija spodbuja ohranjanje in razvoj romskega jezika ter kulturno, informativno in založniško dejavnost romske skupnosti.

(4) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) enkrat letno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije o uresničevanju obveznosti iz prejšnjih odstavkov in iz 5. člena tega zakona.

5. člen

(1) Državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti zagotavljajo pogoje za urejanje prostorske problematike romskih naselij in izboljšanje bivalnih razmer pripadnikov romske skupnosti.

(2) Urejanje prostorske problematike romskih naselij iz prejšnjega odstavka se uresničuje z načrtovanjem ustreznih prostorskih ureditev. Te prostorske ureditve se skladno s predpisi s področja urejanja prostora štejejo za prostorske ureditve lokalnega pomena, lahko pa tudi za prostorske ureditve državnega pomena, če da vladi pobudo za njihovo načrtovanje mestni oziroma občinski svet tiste občine, na območju katere je načrtovanje takšne prostorske ureditve potrebno, ali če vlada tako odloči sama.

(3) Vlada lahko sama sprejme odločitev iz prejšnjega odstavka in druge potrebne ukrepe za ureditev razmer v primeru, ko pravna in komunalna neurejenost romskih naselij v samoupravni lokalni skupnosti privede

do hujšega ogrožanja zdravja, dalj časa trajajočega motenja javnega reda in miru ali trajnega ogrožanja okolja. V tem primeru lahko vlada z državnim prostorskim aktom poseže na območje katerekoli občine, prednostno pa na območje občine, ki ni izpolnila obveznosti iz prejšnjega odstavka. Za pripravo in sprejem takšnega prostorskega akta se uporabi postopek, kot ga določajo predpisi s področja urejanja prostora za skrajšani postopek.

(4) Za uresničevanje nalog države iz tega člena se sredstva zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

6. člen

(1) Za usklajeno uresničevanje posebnih pravic pripadnikov romske skupnosti vlada v sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in Svetom romske skupnosti Republike Slovenije iz 9. člena tega zakona sprejme program ukrepov, s katerim se skladno s tem zakonom in področno zakonodajo določijo obveznosti in naloge iz 4. in 5. člena tega zakona, ki jih izvajajo pristojna ministrstva, drugi državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti.

(2) Organi iz prejšnjega odstavka sprejmejo podrobne področne programe in ukrepe ter v svojih finančnih načrtih predvidijo za to potrebna sredstva.

(3) Vlada imenuje posebno delovno telo, ki spremlja uresničevanje programa iz prvega odstavka tega člena. Pristojni državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti najmanj enkrat letno poročajo delovnemu telesu o uresničevanju programa iz tega člena.

(4) Delovno telo je sestavljeno iz osmih predstavnikov državnih organov, štirih predstavnikov samoupravnih lokalnih skupnosti na predlog samoupravnih lokalnih skupnosti iz 7. člena tega zakona in iz štirih predstavnikov Sveta romske skupnosti Republike Slovenije. Delovno telo vodi predstavnik državnih organov.

(5) Delovno telo iz tretjega odstavka tega člena za svoje delovanje sprejme poslovnik, ki ga potrdi vlada.

ORGANIZIRANOST

7. člen

(1) V občinah, v katerih se v skladu z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, voli predstavnika romske skupnosti v mestni oziroma občinski svet (v nadaljnjem besedilu: občinski svet), se v občinskem svetu ustanovi posebno delovno telo za spremljanje položaja romske skupnosti.

(2) Delovno telo iz prejšnjega odstavka je sestavljeno iz najmanj šestih članov oziroma članic (v nadaljnjem besedilu: član), od katerih je največ polovica prebivalk oziroma prebivalcev občine, ki niso člani občinskega sveta, od slednjih pa večina pripadnikov romske skupnosti.

(3) Predstavniki romske skupnosti v občinskem svetu je po svoji funkciji član delovnega telesa iz prvega odstavka tega člena.

(4) Delovno telo iz prvega odstavka tega člena se ustanovi v skladu z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo.

(5) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko tudi druge samoupravne lokalne skupnosti ustanovijo posebno delovno telo za spremljanje položaja romske skupnosti ob smiselni uporabi določb tega člena.

8. člen

Delovno telo iz prejšnjega člena zlasti:

- spremlja in obravnava položaj pripadnikov romske skupnosti v samoupravni lokalni skupnosti;
- obravnava in daje predloge ter pobude o vprašanjih, ki se nanašajo na položaj pripadnikov romske skupnosti in njihove pravice;
- dejavno sodeluje pri uresničevanju razvojnega programa samoupravne lokalne skupnosti, zlasti pa pri programih in razreševanju vprašanj, ki se nanašajo na položaj in razvoj romske skupnosti v samoupravni lokalni skupnosti;
- obravnava vprašanja, povezana z ohranjanjem romskega jezika in kulture;
- sodeluje z romskimi društvi in drugimi njihovimi organizacijami v samoupravni lokalni skupnosti.

9. člen

(1) Ustanovi se Svet romske skupnosti Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: svet).

- (2) Svet predstavlja interese romske skupnosti v Sloveniji v razmerju do državnih organov.
(3) Svet je oseba javnega prava. Pravno osebnost pridobi z dnem ustanovitve.

10. člen

(1) Svet sestavlja enaindvajset članov, od tega štirinajst predstavnikov Zveze Romov Slovenije in sedem predstavnikov romskih skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti iz 7. člena tega zakona.

(2) Sedem predstavnikov iz prejšnjega odstavka na tajnem glasovanju izmed sebe izvolijo predstavniki romskih skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti iz 7. člena tega zakona. Vsak predstavnik ima pri glasovanju sedem glasov, pri čemer lahko posameznemu kandidatu nameni samo en glas. V svet so izvoljeni tisti predstavniki romskih skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti, ki so prejeli največ glasov. Če predstavniku v svetu preneha članstvo, ga nadomesti oseba, ki je naslednja dobila največ glasov. Če takšne osebe ni, se po določbah tega odstavka izvoli nadomestnega člana. Pri volitvah po tem odstavku mora biti prisotna najmanj večina vseh predstavnikov romskih skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti iz 7. člena tega zakona. Za organizacijo in izvedbo volitev poskrbi pristojni državni organ za narodnosti, ki je tudi odgovoren za zakonito in pravilno izvedbo volitev.

(3) Člani sveta izmed sebe na tajnem glasovanju z dvotretjinsko večino vseh članov sveta izvolijo predsednika oziroma predsednico (v nadaljnjem besedilu: predsednik) sveta. Predsednik sveta je izvoljen za obdobje dveh let. Predsednik sveta predstavlja in zastopa svet.

(4) Svet se na novo konstituira najkasneje v roku treh mesecev po vsakih rednih volitvah v občinske svete. Konstitutivno sejo skliče pristojni državni organ za narodnosti. Svet je na novo konstituiran z izvolitvijo predsednika sveta.

(5) Predstavniku romske skupnosti v svetu samoupravne lokalne skupnosti, ki mu preneha mandat v svetu samoupravne lokalne skupnosti, preneha tudi članstvo v svetu.

(6) Svet je sklepčen, če je na seji prisotna večina njegovih članov.

(7) Naloge sveta so zlasti:

- obravnavanje vprašanj, ki se nanašajo na interese, položaj in pravice romske skupnosti;
- dajanje predlogov in pobud pristojnim organom;
- spodbujanje dejavnosti za ohranjanje romskega jezika in kulture;
- spodbujanje in organiziranje kulturne, informativne, založniške in druge dejavnosti, pomembne za razvoj romske skupnosti;
- razvijanje in ohranjanje stikov z romskimi organizacijami v drugih državah.

11. člen

(1) Svet z dvotretjinsko večino vseh svojih članov sprejme poslovnik in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) V poslovniku sveta se uredijo zlasti naslednja vprašanja:

- naslov sedeža sveta;
- način sklicevanja sej;
- način notranje organizacije dela;
- način mednarodnega sodelovanja;
- sejnine in stroški sodelovanja na sejah sveta;
- podrobnejša pravila odločanja na sejah sveta;
- način obveščanja javnosti o delovanju sveta.

(3) Vlada poda predhodno soglasje k določbam poslovnika sveta, ki se nanašajo na sejnine in stroške sodelovanja na sejah sveta.

12. člen

(1) Svet lahko daje Državnemu zboru Republike Slovenije, Državnemu svetu Republike Slovenije, vladi, drugim državnim organom, nosilcem javnih pooblastil in organom samoupravne lokalne skupnosti predloge, pobude in mnenja v zadevah iz svoje pristojnosti.

(2) Državni organi, nosilci javnih pooblastil in organi samoupravne lokalne skupnosti morajo pridobiti predhodno mnenje sveta, kadar sprejemajo ali izdajajo predpise in druge splošne pravne akte, ki se nanašajo na položaj romske skupnosti.

FINANCIRANJE

13. člen

(1) Sredstva za financiranje nalog in ukrepov za uresničevanje posebnih pravic romske skupnosti se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, v finančnih načrtih neposrednih uporabnikov proračuna Republike Slovenije in kot sredstva, zagotovljena občinam iz prvega odstavka 7. člena tega zakona za financiranje prenesenih nalog.

(2) Obseg potrebnih sredstev se usklajuje z vladnim programom ukrepov za uresničevanje posebnih pravic pripadnikov romske skupnosti in se določi v proračunu Republike Slovenije.

14. člen

(1) Sredstva za delovanje posebnih delovnih teles v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti se zagotavljajo v proračunih samoupravnih lokalnih skupnosti.

(2) Sredstva, ki jih za financiranje potreb pripadnikov romske skupnosti namenjajo občine, se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, skladno z določbami zakona, ki ureja financiranje občin.

15. člen

Sredstva za delovanje sveta se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen

(1) Občinski sveti občin iz prvega odstavka 7. člena tega zakona ustanovijo delovna telesa iz navedenega člena v roku treh mesecev od uveljavitve tega zakona.

(2) Svet iz 9. člena tega zakona se ustanovi v štirih mesecih od uveljavitve tega zakona. Ustanovno sejo skliče pristojni državni organ za narodnosti. Na ustanovni seji sveta se izvoli predsednika sveta. Do izvolitve predsednika sveta vodi delo sveta najstarejši član sveta.

(3) Pristojni državni organ za narodnosti v roku osmih dni od uveljavitve tega zakona pozove Zvezo Romov Slovenije, da določi svoje predstavnike v svetu. Zveza Romov Slovenije določi svoje predstavnike v svetu najkasneje v roku enega meseca po prejemu poziva.

(4) Pristojni državni organ za narodnosti v roku osmih dni od uveljavitve tega zakona skliče predstavnike romske skupnosti v svetih samoupravnih lokalnih skupnosti iz 7. člena, da izmed sebe izvolijo svoje predstavnike v svet. Volitve se opravijo najkasneje v roku 45 dni od uveljavitve tega zakona.

(5) Svet je ustanovljen z izvolitvijo predsednika sveta.

(6) Svet sprejme svoj poslovnik v roku treh mesecev od ustanovitve sveta.

(7) Program ukrepov iz prvega odstavka 6. člena tega zakona se sprejme v roku enega leta od uveljavitve tega zakona.

(8) Podrobni področni programi in ukrepi iz drugega odstavka 6. člena tega zakona se sprejmejo v roku šestih mesecev po sprejetju programa ukrepov iz sedmega odstavka tega člena.

(9) Delovno telo iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona se ustanovi v roku enega meseca od ustanovitve sveta iz drugega odstavka tega člena.

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 009-04/03-2/6

Ljubljana, dne 30. marca 2007

EPA 1182-IV

Priloga B: Strukturiran vprašalnik župana Mestne občine Murska Sobota

Občina: Mestna občina Murska Sobota

Župan: g. Anton Štihec

1. Naštejte in opišite najpomembnejše probleme, s katerimi se srečuje romska skupnost v vaši občini.

Župan: »Najpomembnejši problemi, s katerimi se srečuje romska skupnost v naši občini so naslednji:

- nezaposlenost: edini prihodek večine romskega prebivalstva je socialna pomoč; nekateri pa so se že zaposlili in tako normalno prejemajo plačo
- stanovanjska problematika: na majhni površini jih živi veliko; ponekod še nimajo urejene kanalizacije in vodovoda
- asimilacija: nepripravljenost določenih Romov vključiti se v večinsko družbo in se podrediti družbenim normam.«

2. Ali obstajajo določena specifična problematična vprašanja, ki se dotikajo romske skupnosti, hkrati pa so značilna le za vašo občino?

Župan: »Večino takšnih specifičnih vprašanj smo že rešili, tako da bi rad naštel posebnosti v pozitivnem smislu:

- Romi imajo samostojno krajevno skupnost Pušča
- v Mestni občina Murska Sobota smo prvi, ki smo imeli romskega svetnika v svojem mestnem odboru (ta svetnik je bil predsednik Zveze Romov)
- Romi imajo svoj vrtec in kasneje romskih otrok ne vpišemo v samo eno osnovno šolo, ampak jih razporedimo v štiri osnovne šole (tako so v manjšini in ne prihaja do zapletov).«

3. Ali (ste) o tej problematiki razpravljate(li) tudi v vašem občinskem svetu (če da, kako pogosto in če ne, zakaj ne)?

Župan: »O romski problematiki pogosto razpravljamo na sejah Mestnega sveta. Romski svetnik je skoraj vedno prisoten na teh sejah, vendar se po navadi spreva. Vzrok za nesoglasja je laganje romskega svetnika ter izkoriščanje romske problematike za doseganje političnih ciljev. Romski svetnik je namreč nemalokrat sam poklical na pristojna ministrstva in zahteval podatke, za katere je trdil, da mu jih na občini nočemo povedati, in jih nato namenoma »narobe« interpretiral med pripadniki romske skupnosti. Poleg tega pa je v Murski Soboti enajst krajevnih skupnosti in Pušča je samo ena izmed njih, zato želim, da se vse probleme iz vseh krajevnih skupnosti obravnava enako in nočem dajati prednosti eni.«

4. Kako se po vašem mnenju Občinski svet vaše občine odziva na romsko problematiko?

Župan: »Menim, da Mestni svet sicer sprejema romsko problematiko in se je kot take zaveda ter želi poiskati skupne rešitve, ki bi odgovarjale tako pripadnikom romske skupnosti kot tudi ostalim občanom. Vendar pa svetniki ne želijo, da bi tematika romske skupnosti bila vedno prioriteta oz. v središču pozornosti. Občasno prihaja tudi do trenj in nestrpnosti do tistih Romov, ki se nočejo prilagoditi večinski družbi in ki ne sprejemajo uveljavljenih norm.«

5. Ali ste v času svojega mandata v Občinskem svetu sprejeli kakšen sklep, ki je pomenil znaten premik v reševanju romske problematike v pozitivni ali negativni smeri?

Župan: »V letu 2007 smo sprejeli Ureditveni načrt za naselje Pušča. Prav tako smo odprli postavko v občinskem proračunu, ki omogoča določene investicije v naselju Pušča kot so npr. kanalizacija, obnova vodovoda, sakralni objekt,... Izkazalo pa se je, da je Krajevna skupnost Pušča ta denar nepremišljeno zapravila, tako da jih sedaj nadzorujemo pri investicijah.«

6. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno spremeniti za povečanje učinkovitosti delovanja Občinskega sveta na področju reševanja romske problematike?

Župan: »Menim, da bi romski svetnik moral biti izobražena oseba in dobro asimilirana v večinsko družbo, saj bi tako dajal vzgled ostalim pripadnikom romske skupnosti. Posledično bi bilo lahko realiziranih v doglednem času več projektov, saj ne bi prihajalo do nepotrebnih zapletov.«

7. Kateri akter je po vašem mnenju največja ovira pri omogočanju boljšega sodelovanja romske skupnosti z ostalimi občani?

Župan: »Moti me sedanji romski svetnik kot oseba, saj pripada »mafijski družini Romov«. Na njegovem mestu bi, kot sem že povedal, morala biti izobražena in asimilirana oseba, ki bi vzpodbujala ostale Rome, da se vključijo v večinsko družbo.«

8. Kako ocenjujete prisotnost romskega svetnika v Občinskem svetu?

Župan: »Po mojem mnenju je v Mestnem svetu nujna prisotnost romskega svetnika, saj imajo pravico in je prav, da imajo svojega predstavnika tudi pripadniki romske skupnosti. Trenutno je največji problem v konfliktnosti sedanjega romskega svetnika.«

9. Ali ste zaznali kakšne spremembe pri reševanju romske problematike od veljavnosti Zakona o romski skupnosti? (Če da, kakšne?)

Župan: »Ta zakon je prinesel mnoge novosti; konkretno pa je omogočil ustanovitev Sveta zveze Romov, kjer je zbranih štirinajst predstavnikov romske skupnosti. Pri ustanovitvi tega organa sem aktivno sodeloval tudi sam.«

10. Ali se vam zdi Občinski svet ustrezen organ za reševanje romske problematike? (Če ne, kateri je?)

Župan: »Strinjam se, da je Mestni svet primeren organ za reševanje romske problematike, vendar samo do neke mere. V osnovi je romska etnična skupina sistemski problem, ki ga mora v prvi vrsti reševati država in šele nato posamezne lokalne skupnosti. Menim, da bi bilo potrebno tistim občinam, v katerih živijo pripadniki romske skupnosti, zagotoviti dodatna finančna sredstva, saj se ogromno denarja porabi za najosnovnejše življenjske potrebe Romov, kar pa ni pošteno do ostalih občanov, ki so zaradi tega velikokrat prikrajšani, ker zmanjka denarja.«

Priloga C: Strukturiran vprašalnik romskega svetnika v Mestni občini Murska Sobota

Občina: Mestna občina Murska Sobota

Romski svetnik: g. Darko Rudaš

1. Naštejte in opišite najpomembnejše probleme, s katerimi se srečuje romska skupnost v vaši občini.

Romski svetnik: »Izstopajoči problemi s katerimi se Romi v Občini Murska Sobota srečujemo so:

- brezposelnost (nadpovprečna)
- nizka izobrazbena raven
- slabe bivalne razmere (delno)

Posledica tega je, izjemno slaba situacija Romov na ekonomskem, socialnem in zdravstvenem področju. Zaradi nizke izobrazbene ravni, težave nastopijo zelo zgodaj (vzrok in posledica obenem).«

2. Ali obstaja določene specifična problematična vprašanja, ki se dotikajo romske skupnosti, hkrati pa so značilna za vašo občino.

Romski svetnik: »Leta 2002 je romsko naselje Pušča postalo samostojno naselje in krajevna skupnost, ter nastopa v okviru Mestne občine Murska Sobota kot samostojna pravna oseba. To pa je edini primer ne samo v Sloveniji ampak tudi v Evropi.

Za svojo dejavnost in delovanje nimamo pogojev, saj dejavnost (sedež krajevne skupnosti) izvajamo v bivalnem kontejnerju.

Odperta vprašanja:

- prostorske značilnosti in opremljenosti naselja
- pomanjkanje odprtega prostora, kamor bi se naselje lahko širilo (na šest hektarjev površine v 165 objektov živi 560 Romov)
- rekreacijske površine (50. let aktivno deluje nogometni klub)
- večnamenski prostor, kjer bi kot samostojna pravna oseba lahko normalno opravljali svoje delo.«

3. Ali (ste) o tej problematiki razpravljate(li) tudi v Občinskem svetu, katerega svetnik ste (če da, kako pogosto in če se ne, zakaj ne)?

Romski svetnik: »V Sloveniji je dosežena najvišja stopnja koncentracije romskega prebivalstva, prav v naši občini. Število romskega prebivalstva je cca. 1200 Romov, kar predstavlja 6,3%. V Mestni občini Murska Sobota se od samega začetka posveča posebno skrb in pozornost romskega prebivalstva. Temu se zaveda tudi Mestni svet, predvsem specifičnosti problemov povezanih z življenjem romske skupnosti.

Od leta 1995 je vključen predstavnik romske skupnosti v mestnem svetu, se pravi veliko prej, kot je to zakon določal. Kot občinski romski svetnik se zavedam svojega poslanstva v najvišjem občinskem organu, ga razumem in odgovorno predstavljam Rome v Mestnem svetu, tako da sprotno občinski svet seznanjam, opozarjam, predlagam in dajem pobude.

Pri tem pa se poslužujem možnosti in pravicami, ki jih imam tako po občinskem statutu in poslovniku, kot član občinskega sveta. Moje razprave so pogoste, so razumljene in so enakovrednega značaja.«

4. Ali poskušate vplivati na reševanje romske problematike tudi na druge načine?

Romski svetnik: »Predvsem preko dialoga z županom in občinsko upravo, predvsem pa preko razprav na sejah Mestnega sveta.«

5. Kako se po vašem mnenju Občinski svet vaše občine odziva na romsko problematiko?

Romski svetnik: »No zelo pomembno je, da so predlogi realno zasnovani in imajo možnosti realizacije, zato so tudi več ali manj moji predlogi upoštevani. Moje razprave so poslušane, saj imajo oznako politična korektnost.«

6. Ali ste v času svojega mandata v Občinskem svetu sprejeli kakšen sklep, ki je pomenil znaten premik v reševanju Romske problematike v pozitivnem ali negativni smeri?

Romski svetnik: »Sem v svojem tretjem mandatu in je veliko preko mojega aktivizma v Mestnem svetu bilo kot dopolnitev k učinkovitejšemu reševanju romske problematike od predlaganih postavk v občinskem proračunu, kot predlogu za samostojno krajevno skupnost.«

7. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno spremeniti za povečanje učinkovitosti delovanja Občinskega sveta na področju reševanja romske problematike?

Romski svetnik: »Pri delovanju Mestnega sveta romska tematika ne sme imeti niti prioriteto niti oviro.«

8. Kateri akter je po vašem mnenju največja ovira pri omogočanju boljšega sodelovanja Romske skupnosti z ostalimi občani?

Romski svetnik: »To je predsodek.«

9. Kakšen je odnos med vami in vašo skupnostjo po izvolitvi?

Romski svetnik: »Za mene so zelo pomembni stiki s pripadniki romske skupnosti, predvsem pa dobri odnosi. Moje izkušnje potrjujejo dejstvo, da je za uspešno delo z Romi pogoj zaupanje, spoštovanje in upoštevanje eden drugega ne glede na funkcijo, ki jo posameznik ima.

To da mi je uspelo sestaviti relacijo spoštovanja in zaupanja med mano, kot romskega predstavnika v občinskem svetu in Romov potrjuje njihovo zaupanje na splošnih neposrednih volitvah (tretji zaporedni mandat). Od mandata do mandata se izboljšujejo odnosi in povečuje odgovornost z obeh straneh. Res da so pričakovanja večja, kot institut romskega svetnika zmore, se preko dovolj ozaveščanja izogibamo večjih nesoglasij.«

10. Ali je to vaš prvi mandat kot romski svetnik?

Romski svetnik: »Ne, to je moj tretji mandat.«

11. Ali ste zaznali kakšne spremembe pri reševanju romske problematike od veljavnosti Zakona o romski skupnosti?

Romski svetnik: »Ne.«

Priloga D: Popis prebivalstva po narodni pripadnosti v občinah z romskim svetnikom - 2002

Št.	Občina	Popis 2002
1.	Novo Mesto	562
2.	Murska Sobota	439
3.	Puconci	137
4.	Kočevje	127
5.	Šentjernej	98
6.	Metlika	90
7.	Lendava	86
8.	Tišina	86
9.	Črnomelj	85
10.	Črešnovci	63
11.	Cankova	56
12.	Rogašovci	51
13.	Semič	47
14.	Krško	37
15.	Turnišče	29
16.	Beltinci	23
17.	Trebnje	10
18.	Kuzma	16
19.	Dobrovnik	*
20.	Grosuplje	*
SKUPAJ:		2042

* ni podatka

Vir: Statistični urad Republike Slovenije (2002).